

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om studiestöd skall ändras. Förfarandet vid justering av studiestödet skall förenklas så att justeringen kan göras på basis av föräldrarnas skatteuppgifter sedan beskattningen verkställts och på basis av uppgifter som fås av dem som driver studentbostäder eller av läroanstalterna. Vidare föreslås att den minimistudietid som berättigar till studiestöd skall justeras samt att avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare skall införas som en förmån som utgör ett hinder för att få studiestöd.

Genom att ändra bestämmelserna om justering av studiestödet är det möjligt att juste-

ra stödet årligen utan ansökningsförfarande. Minimiomfattningen av studier som berättigar till studiestöd skall definieras så att studier omfattande åtta veckor i en följd berättigar till två månaders studiestöd, vilket innebär ett klagörande av den studietid som berättigar till studiestöd i vissa situationer. Enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare beviljas lantbruksföretagare avträdelsestöd i stället för tidigare generationsväxlingspension och avträdelseersättning. Detta skall beaktas i lagen om studiestöd som en förmån som utgör ett hinder för studiestöd.

Lagen avses träda i kraft den 1 juni 1997.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Enligt 6 § 4 punkten lagen om studiestöd (65/1994) beviljas studiestöd inte den som får generationsväxlingspension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992). Dessa ersattes vid ingången av 1.1.1995 med avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994). De generationsväxlingspensioner och avträdelseersättningar som beviljats före lagändringen betalas fortfarande under sina tidigare namn. Villkoren för beviljande av avträdelsestöd motsvarar villkoren för de tidigare beviljade generationsväxlingspensionerna och avträdelseersättningarna och det föreslås därför att 6 § 4 punkten ändras så att även avträdelsestödet anges som en för mån som utgör ett hinder för att få studiestöd.

I 7 § 1 lagen om studiestöd föreskrivs bl.a. att studiestöd inte beviljas för en kortare period än två månader i en följd. Läroanstalterna dimensionerar ofta längden på kortvarig utbildning i veckor. Det föreslås därför att bestämmelsen i 7 § 1 mom. ändras så att en studieperiod som omfattar åtta veckor i en följd skall berättiga till två månaders studiestöd. På så sätt undviks situationer då utbildningsanordnaren förlänger utbildningen med några dagar bara för att utbildningen skall berättiga till studiestöd.

Studiepenningen och bostadstillägget justeras på basis av en ansökan från studeranden när föräldrarnas inkomster har förändrats. Stödet kan då höjas och sänkas tidigast från början av den månad då ansökan har inlämnats. Enligt 41 § lagen om studiestöd har folkpensionsanstalten rätt att få hyres- och boendeuppgifter om studerande som bor i sådana studentbostäder som uppräknas i förordning. Justeringar av bostadstillägget har gjorts på basis av uppgifter från studentbostäderna utan ansökningsförfarande. I all-

mänhet leder nya uppgifter till att bostadstillägget höjs. Läroanstalternas uppgift är att i enlighet med 8 § lagen om studiestöd övervaka att studeranden har rätt till studiestöd och meddela folkpensionsanstalten om det finns skäl att avbryta eller dra in studiestödet.

Det föreslås att till lagen fogas en ny 25 a §, som gör det möjligt att justera eller dra in studiepenningen och bostadstillägget utan ansökan och i vissa situationer utan att särskilt höra stödtagaren.

Enligt den föreslagna paragrafen skall studiepenningen och bostadstillägget kunna justeras och dras in utan att stödtagaren hörs efter det att beskattningen verkställts på basis av föräldrarnas skatteuppgifter. Justeringen skall göras genast i början av året kalenderårsvis. Någon justering görs dock inte om studiepenningen och bostadstillägget under föregående hösttermin har justerats på ansökan av stödtagaren på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning. Enligt 20 § förordningen om studiestöd (260/1994) anses föräldrarnas ekonomiska ställning ha förändrats väsentligt, om föräldrarnas inkomster efter verkställd beskattning har förändrats med minst 20 procent.

För klarhets skull föreslås också att det föreskrivs att bostadstilläggen för dem som bor i sådana studentbostäder som avses i lagen kan justeras utan ansökan och utan att höra studeranden på basis av ett meddelande om ändrad hyra som fås från studentbostäderna. Bortflyttning från studentbostaden kan inverka också på studiepenningens belopp, vilket innebär att indragning av bostadstillägget inte är möjligt utan att studeranden hörs.

För klarhets skull föreslås vidare att det föreskrivs att studiestödet kan dras in utan ansökan också när läroanstalten meddelar att studeranden slutfört eller avbrutit studierna. Stödet kan dock indras på basis av ett meddelande om avbrott endast om studeranden själv har meddelat läroanstalten att han eller hon avbrutit studierna.

Ändringarna medför att studerandena får höjningen av studiestödet snabbt och utan ansökan. Även sänkning och indragning av

stödet blir möjligt så, att studeranden inte återkrävs på stödet långt efteråt.

2. Propositionens verkningar

2.1. Statsekonomiska verkningar

En snabbare reaktion på ändringar i föräldrarnas inkomster medför minskade utgifter för studiestödet med ca fem miljoner mark per år räknat från 1998. Uppskattningen baserar sig på att inkomsterna för föräldrar till ca 40 000 studerande stiger vilket medför att vårterminens studiepenning för dessa studerande sjunker med fem procent. Att minimiomfattningen på de studier som berättigar till studiestöd preciseras så att åtta veckors studier berättigar till två månaders studiestöd inverkar inte på utgifterna för studiestödet. De övriga föreslagna ändringarna är av teknisk natur och har inga statsekonomiska verkningar.

Med hjälp av justeringar som görs utan ansökan är det möjligt att minska det administrativa arbetet på folkpensionsanstalten och i studiestödsnämnderna.

2.2. Verkningar på den studerandes ekonomi

Till följd av justeringar i studiestödet som görs utan ansökan får studerandena de höjningar av studiestödet de har rätt till snabbt och i ett så tidigt skede som möjligt. Justeringarna minskar också behovet av återkrav.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet i samråd med folkpensionsanstalten.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 1997. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 6 § 4 punkten och 7 § 1 mom.
samt

fogas till lagen en ny 25 a § som följer:

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

4) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994);

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Stöd beviljas dock inte för en kortare period än två månader i en följd. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två månaders studiestöd.

25 a §

Justering av studiestödet utan ansökan

Studiepenningen och bostadstillägget justeras eller dras in utan ansökan kalendersårsvis i början av året på basis av föräldrarnas skatteuppgifter sedan beskattningen verkställt. Justering görs dock inte om studiepenningen eller bostadstillägget har justerats föregående hösttermin på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning.

Bostadstillägget kan justeras utan ansökan på basis av förändringar i hyran utifrån de uppgifter som nämns i 41 § 2 mom. 7 punkten i fråga om mottagare av bostadstillägg som bor i sådana studentbostäder som avses i dessa lagrum.

Studiestödet kan dras in utan att studeranden hörs, om läroanstalten meddelar att studeranden utexaminerats eller att studierna avbrutits. På basis av avbrott i studierna kan studiestödet dras in utan att studeranden hörs endast om den uppgift läroanstalten lämnat baserar sig på ett meddelande från studeranden.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 11 april 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Claes Andersson*

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 6 § 4 punkten och 7 § 1 mom.
samt
fogas till lagen en ny 25 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

4) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92);

4) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994);

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Stöd beviljas dock inte för en kortare period än två månader i en följd.

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Stöd beviljas dock inte för en kortare period än två månader i en följd. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två månaders studiestöd.

25 a §

Justering av studiestödet utan ansökan

Studiepenningen och bostadstillägget justeras eller dras in utan ansökan kalendersärvis i början av året på basis av föräldrarnas skatteuppgifter sedan beskattningen verkställts. Justering görs dock inte om stu-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

diepenningen eller bostadstillägget har justerats föregående hösttermin på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning.

Bostadstillägget kan justeras utan ansökan på basis av förändringar i hyran utifrån de uppgifter som nämns i 41 § 2 mom. 7 punkten i fråga om mottagare av bostadstillägg som bor i sådana studentbostäder som avses i dessa lagrum.

Studiestödet kan dras in utan att studeranden hörs, om läroanstalten meddelar att studeranden utexaminerats eller att studierna avbrutits. På basis av avbrott i studierna kan studiestödet dras in utan att studeranden hörs endast om den uppgift läroanstalten lämnat baserar sig på ett meddelande från studeranden.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
